

elaborades **Diego Gómez**

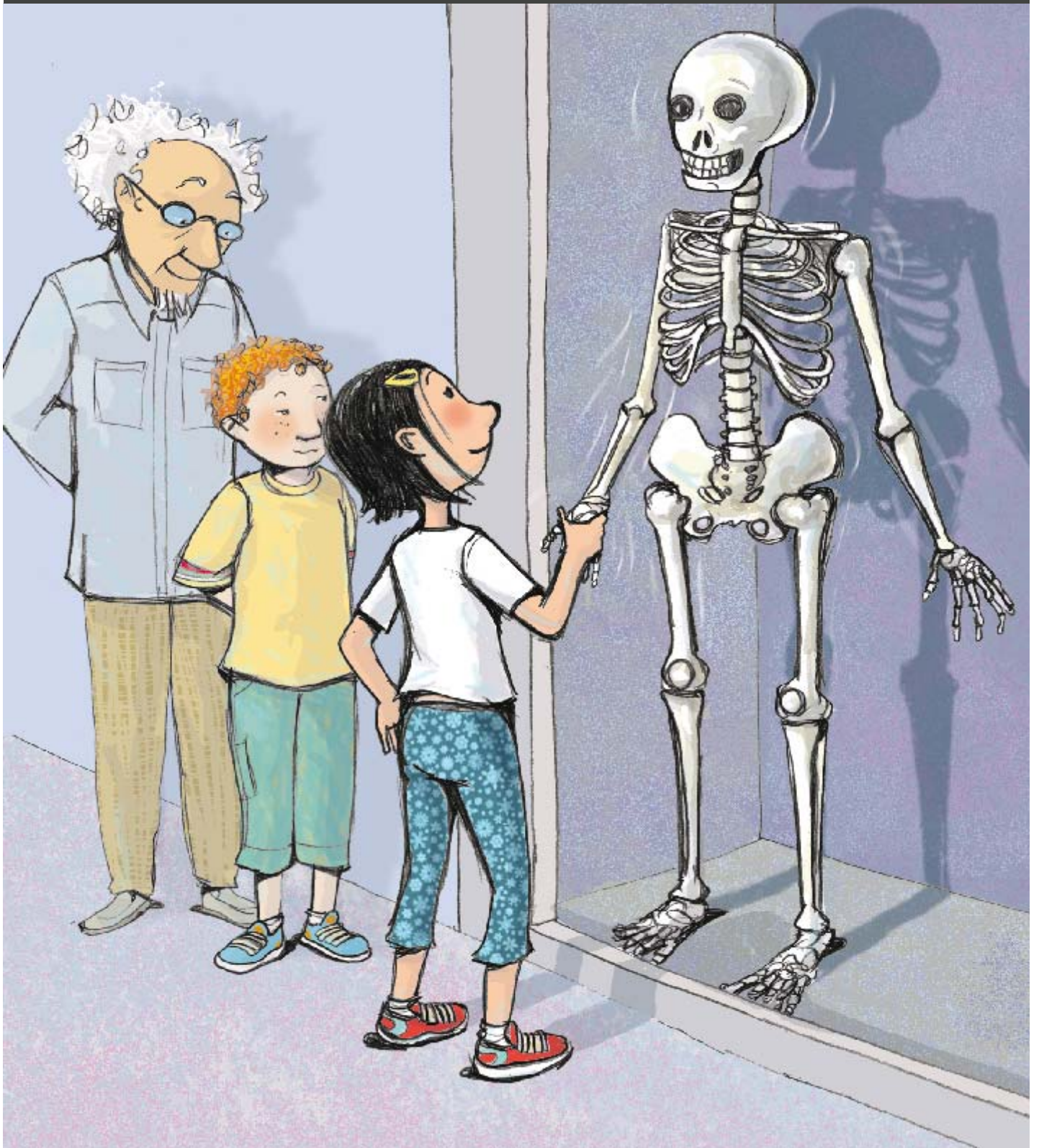
dibuixos **Montse Español**

la tortuga setciències

animallibres

Ara sí que m'has tocat el nas!

Explora el cos humà amb el senyor Cantalombardi

Elaborades per:
Diego Gómez

Dibuixos de:
Montse Español

la tortuga setciències

Propostes didàctiques **Ara sí que m'has tocat el nas!**

Explora el cos humà amb el senyor Cantalombardi

D E S C R I P C I Ó

Autor: Víctor Raga
Dibuixos: Montse Español

Animallibres / Barcelona, 2008
Col·lecció: «LA TORTUGA SETCIÈNCIES», núm. 4

Format: 13 × 20,5 cm, 88 pàg.
Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 9 anys.

Especialment recomanat per als joves lectors perquè es tracta d'un conte atractiu que, per la temàtica, el contingut didàctic i el llenguatge farcit de descripcions, converses i frases divertides, a més de fer-nos passar una estona ben agradable, ens acosta al coneixement del cos humà d'una manera clara i entenedora. Un llibre de divulgació científica a l'abast dels nens i nenes d'aquesta edat. Tot un complement per a l'aprenentatge curricular de l'aula, que mereix estar present en qualsevol biblioteca infantil.

RESUM ARGUMENTAL

Després de conèixer els protagonistes d'*Ara sí que m'has tocat el nas!*, i situar-nos en l'espai i el medi social en què es desenvolupa la història, comença el relat quan el senyor Cantalombardi ensenya a en Martí i l'Helena la importància dels cinc sentits i els presenta una situació en la qual els sentits enganyen els nostres protagonistes. Però en Martí està preocupat perquè, després de la revisió mèdica escolar, s'ha sentit molt malament en rebre la notícia que és el més baixet de la classe i, fins i tot, dos centímetres més baix que l'Helena, la seva amiga inseparable.

El senyor Cantalombardi els explicarà moltes coses sobre el creixement de les persones i sobre el cos humà, comptant sempre amb l'ajuda de la Pilar, una metgessa amiga. La classe comença amb la necessitat d'alimentar-se d'una manera sana amb una dieta equilibrada. El senyor Cantalombardi els explica que cal conèixer el tipus de nutrients que tenen els aliments i aportar al nostre organisme elements de tots els grups de la roda alimentària.

Després de parlar de les vacunes, en Martí i l'Helena rebran molta informació sobre l'aparell locomotor amb la visita al laboratori i acostant-se a en Narcís, un esquelet de prop de dos metres, la meitat del qual està recobert de músculs i que impressionarà els nostres protagonistes. Amb l'ajuda d'en Narcís, coneixeran el nom dels ossos i dels músculs, el tipus d'articulacions i el funcionament dels aparells vitals per a l'ésser humà: l'aparell digestiu, l'aparell respiratori i la circulació de la sang, que completen la lliçó didàctica del llibre.

Finalment es presenten un parell d'experiències: en primer lloc, l'observació de la sang del mateix Martí, a través del microscopi, i l'experiment del senyor Cantalombardi de fer un tast de diferents productes a cegues.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Ara sí que m'has tocat el nas! és una història plena d'imaginació i senzillesa, que connecta directament amb el món educatiu dels nostres nens i nenes. Es tracta d'un relat en el qual cal ressenyar els aspectes d'interès següents:

- L'agilitat de la història, en la qual s'alternen les explicacions dels seus protagonistes, amb els diàlegs i les frases clares, la qual cosa en facilita la comprensió i ens acostava al missatge que l'autor ens proposa.
- Cal destacar també els dibuixos que acompanyen el relat i que en fan més fàcil la comprensió.
- Una temàtica carregada de tonalitats d'imaginació fa que la seva lectura sigui molt atractiva i enllaça amb els interessos del nostre alumnat, ja que el lector o lectora s'introdueix aviat en el món que representen en Martí, l'Helena i el senyor Cantalombardi.

Sens dubte, cal recomanar-ne la lectura per les raons següents:

- Per la combinació de *quotidianitat i aventura*. A més de ser un conte, es tracta d'un llibre didàctic. No és un relat d'intriga i ciència-ficció, sinó una narració amb molt *d'enginy i imaginació* que ens ajuda a aprendre conceptes relacionats amb la *ciència*.
- Pel tractament de les relacions entre *els infants* que surten al llibre, des d'una perspectiva de col·laboració i ajuda amb tonalitats d'humor i picaresca.

LLIBRES SOBRE EL COS HUMÀ.

Pels més menuts:

El cos humà. un llibre interactiu

Un llibre animat extraordinari per conèixer els misteris del cos humà i donar als més petits explicacions senzilles sobre com funciona. Aquest llibre té solapes, rodetes, desplegable i altres elements interactius per fer conèixer el cos humà d'una manera amena i instructiva.

Autor: Pascale Hédelin. Editorial: Cruïlla. Edat recomanada: 0-6 anys. ISBN: 978-84-661-1821-7

Per saber més:

Tot allò que ens cal saber sobre el cos humà.

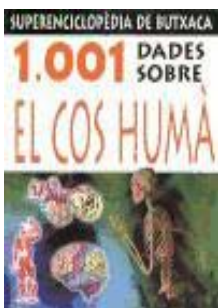

Coneixes el teu cos? Saps per què et batega el cor o per què no caus quan et repenges sobre una cama? Saps què passa amb el panet que et menges per esmorzar un cop te l'has empassat? o per què no pots sentir-hi amb el nas però si ho pots fer amb les orelles? En aquest llibre podràs observar tot el teu cos de cap a peus i esbrinar tot allò que pot arribar a fer!

Autor: Christian Tielmann. Il·lustrat per Anne Möller. Ed. Juventud

1.001 Dades sobre el cos huma

Autor: Brewer, Sarah. Ed. Molino. 192 pàgines

ISBN: 9788427224711

Repleta de gràfics, taules i diagrames. Està pensada per fer més assequibles els coneixements als lectors de totes les edats. Les fotografies, amb explicacions concises, són clarament il·lustratives, alhora que les pàgines de referència expliquen els principis de forma fàcil i senzilla.

PÀGINES WEB SOBRE EL COS HUMÀ.

<http://www.edu365.cat/aulanet/coshuma/>
<http://anita-recursoseducativos.blogspot.com/2007/09/el-cos-hum.html>
http://www.edutic.ua.es/visualiza_wq/contenido.asp?opt=proceso&id=1402
<http://blocs.xtec.cat/aprendreicompartir/el-nostre-cos/>

NAVEGANT PER LA XARXA

Joc del cos humà.

Mitjançant aquest joc aprendrem els noms i les funcions d'alguns òrgans del nostre cos.

http://educalia.educared.net/externs/auladesalut/joc_facil/index_sol.html

Portal sobre el cos humà.

Pàgina realitzada per Rafael Villanueva, de l'Escola Malagrida d'Olot, amb moltes activitats sobre el cos humà.

<http://www.xtec.es/~rvillanu/index.htm>

Paquet d'activitats sobre *el cos humà*.

Activitats *clic* sobre els aparells digestiu, excretor, locomotor, respiratori, reproductor i circulatori.

http://clic.xtec.net/db/act_ca.jsp?id=1044

El cos humà.

Mots encreuats. Has de completar la graella. En fer clic al número dins la graella podràs veure la definició corresponent.

<http://cpsafa.org/jocslen/coshuma.htm>

SOLUCIONARI

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 1

- Tota la pell, tros de bleda! (HELENA)
- Em treu de polleguera. (MARTÍ)
- Quin fàstic, estàs ple de baves, sembles un caragol. (HELENA)
- I què tenen de dolent les llaminadures? (MARTÍ)

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 2

A la metgessa amiga del senyor Cantalombardi li diuen Pilar.	V
El senyor Cantalombardi convida en Martí i l'Helena a coca i suc de pinya.	F
En Martí havia comprat dos quilos de patates en lloc de dos quilos de cebes.	F
A l'esquelet li diuen Narcís.	V
El senyor Cantalombardi mostra una fotografia d'ell amb el seu germà.	F

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 5

S	L	E	M	A	R	A	C		T
				N					O
S	E	T	E	L	U	R	I	P	F
O						V			F
R							O		E
U								L	E
E	G	O	M	I	N	O	L	E	S

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 10

L'Helena es va posar la mà al front.

–Animal, ve...

–Animal tu! –vaig cridar.

–Dic que els aliments poden ser d'origen animal, vegetal o mineral, animal més que animal!

–Helena, si us plau –la va tallar el senyor Cantalombardi. A continuació se'm va adreçar:– Martí, els aliments ens aporten substàncies que ajuden el cos a créixer i a fer les funcions vitals, com ara respirar o fer la digestió.

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 16

Si compres una bossa de mig quilo de llaunadures, pesa un total de **500 g**.

I si vas al mercat a comprar un quart de mongetes, pesa en total **250 g**.

La teva mare ha comprat tres quarts de pernil, això pesa **750 g**.

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 21

És l'os més llarg de l'esquelet: **fèmur**.

Protegeixen el cor i els pulmons: **costelles**.

Es mou quan masteguem els aliments: **mandíbula**.

N'hi ha moltes a la columna vertebral: **vèrtebres**.

Es troba al cap: **crani**.

La tenim al genoll: **ròtula**.

Són dos ossos que formen la cama: **tíbia i peroné**.

L'altre dia em vaig trencar el braç, pel cúbit i el **radi**.

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 24

–Quantes dents tenim en total a la boca? **32**

–Quantes en tenim a dalt? **16**

–Quantes en tenim a baix? **16**

–En total, quantes incisives? **8** I canines? **4**

–Les dents **premolars** i les **molars**, que en total són **20**, s’usen per triturar els aliments i són conegudes com a *queixals*.

SOLUCIÓ A L’ACTIVITAT NÚM. 25

Relaciona cada òrgan amb el seu aparell.

Aparell digestiu: pàncrees, esòfag, intestí gros, fetge.

Aparell respiratori: pulmons, bronquis, alvèols, fosses nasals.

Aparell circulatori: cor, vasos sanguinis.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editorial autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR:

DIBUIXOS:

ANIMALLIBRES, SL.

COL·LECCIÓ: NÚM.:

1. Fixa't en la coberta del llibre i contesta.

–Què fa la nena de la portada? A qui li dóna la mà? Per què creus que ho fa?

.....
.....
.....

–Has vist alguna vegada un esquelet? On l'has vist? Per a què es feia servir?

.....
.....
.....

2. Observa ara la informació de la contracoberta i escriu.

AMB EL SENYOR CANTALOMBARDI APRENDRE:

.....
.....
.....

3. Sense obrir el llibre i amb la informació de la coberta i la contracoberta, completa.

–Els protagonistes del llibre són

.....

–En Martí està preocupat per.....

i per això anirà a parlar amb

–Al llibre s'inclou un

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Escriu aquestes frases davall del personatge que les diu.
–Tota la pell, tros de bleda! –I què tenen de dolent les llamina-
natures?
–Em trau de polleguera. –Quin fàstic, estàs ple de baves, sem-
bles un caragol.

.....

.....

.....

2. Escriu V si és vertader i F si és fals.

A la metgessa amiga del senyor Cantalombardi li diuen Pilar.	
El senyor Cantalombardi convida en Martí i l'Helena a coca i suc de pinya.	
En Martí havia comprat dos quilos de patates en lloc de dos quilos de cebes.	
A l'esquelet li diuen Narcís.	
El senyor Cantalombardi mostra una fotografia d'ell amb el seu germà.	

3. Tradueix el que diu en Martí amb un pal a la boca.
–De ga àvia. Són iguag que ga seva dentaduga gostissa.

.....
–L’Heguena només diu bagbaguitats, està com una gabra.

.....
–Uc gangag ia ga boca?
.....

4. Comenta i explica aquesta escena del llibre.

EXPLICACIÓ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Busca sis l·laminadures d’en Martí.

S	L	E	M	A	R	A	C	I	T
T	E	R	U	N	I	O	P	A	O
S	E	T	E	L	U	R	I	P	F
O	S	D	F	G	H	V	J	K	F
R	L	Z	X	C	E	B	O	V	E
U	A	N	I	O	M	Q	U	L	E
E	G	O	M	I	N	O	L	E	S

6. Explica aquestes frases amb les teves paraules:

«...les persones grans són tan inflexibles com una totxana d'argila volcànica»

.....

.....

«...se li escaparà l'ànima per aquesta ferida»

.....

.....

7. Relaciona les paraules de cada terme i escriu una oració amb el resultat. Fixa't en l'exemple.

PRIMER TERME	SEGON TERME	ORACIÓ
posar-te	blanc com el paper	Tu estàs a punt de <i>posar-te blanc com el paper</i> .
posar ulls	bleda
ser una	com a taronges
no dir	vermell
posar-se	ni piu

8. Escriu com cal dir:

EN CATALÀ	EN CASTELLÀ
acudits	chistes
.....	nudillos
.....	sabelotodo
.....	cucaracha
un blau

9. Substitueix la paraula entre parèntesis per una de sinònima:
 Em va netejar (*la ferida*) amb aigua i sabó i no em vaig queixar.
 Ets (*un poca-solta*), no et puc deixar ni un moment.
 No els agradava el seu (*menjar*) i volien menjar-se el meu.

10. Completa aquesta conversa amb tots els signes que hi manquen: punts, admiració, interrogació, guions, apòstrofs, etc.

L'Helena es va posar la mà al cap_
 Animal ve...
 _Animal tu _ _vaig cridar_
 Dic que els aliments poden ser d'origen animal vegetal o mineral_ animal més que animal _
 Helena si us plau_ la va tallar el senyor Cantalombardi_
 A continuació se_m va adreçar_ _ Martí_ els aliments ens aporten substàncies que ajuden el nostre cos a créixer i a fer les funcions vitals_ com ara respirar o fer la digestió_

11. Classifica aquests aliments segons l'origen:

fetge / sal / llet / sucre / oli / aigua / ous / arròs / pa / raïm / sardina /

ANIMAL	VEGETAL	MINERAL
.....
.....
.....
.....
.....

12. Recorda les paraules del senyor Cantalombardi i completa:
 L'orella és l'òrgan extern de
 és l'òrgan de la vista.
 La llengua és del gust, i és plena de gus-
 tatives.
 és l'òrgan de l'olfacte que està dins
 del
 L'òrgan del tacte resideix en

13. Ara dibuixa.

L'ull i les seues parts	L'orella i les seues parts
-------------------------	----------------------------

14. Encercla els verbs d'aquestes frases i completa la graella.
*–Sí, és clar que en podeu menjar. Tot això també és aliment.
 Fins i tot les laminadures. Però no n'heu d'abusar, ni tampoc
 de la pastisseria industrial, no són una dieta sana.*

VERB	PRESENT	PASSAT	FUTUR
<i>poder</i>
.....	<i>menjava</i>
<i>ésser</i>
.....	<i>abusaré</i>
<i>haver</i>

15. Informa't de què és el cicle vital. Després explica les característiques de cada imatge segons l'etapa de la vida que representen.

EL CICLE VITAL ÉS

.....

A:

B:

C:

D:

16. Resol aquestes qüestions matemàtiques.

Una bossa d'un quilo pesa 1.000 grams. (1.000 g)

Si compres una bossa de mig quilo de llaunadures, pesa en totalg.

I si vas al mercat a comprar un quart de mongetes, pesa en total g.

La teva mare ha comprat tres quarts de pernil, això pesa g.

17. Fixa't en el dibuix i escriu quines coses es controlen en una revisió mèdica.

A LA REVISIÓ MÈDICA EM CONTROLEN:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

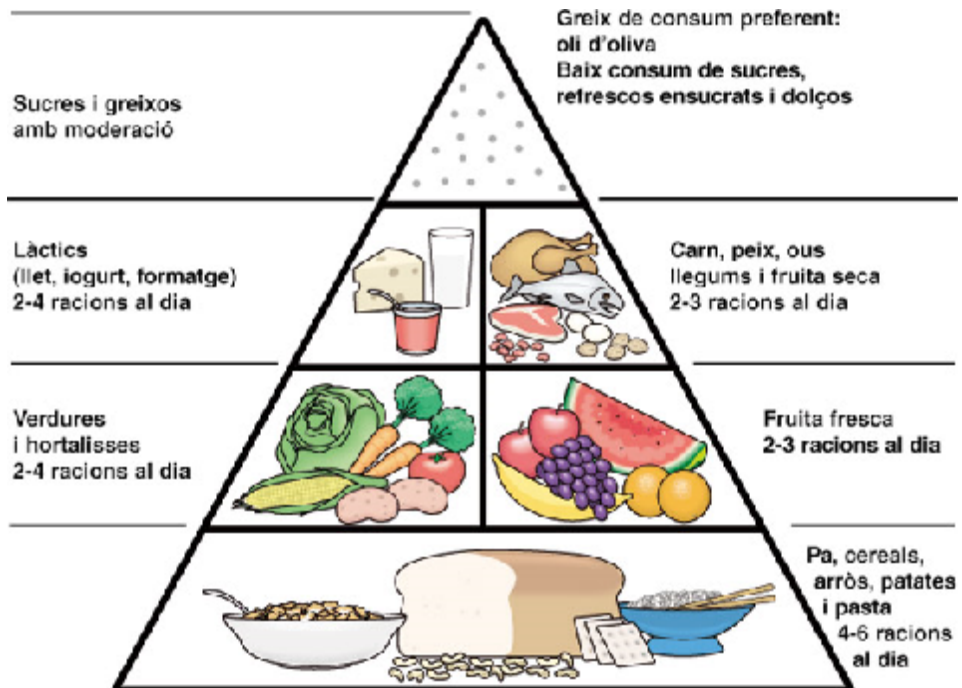
.....

.....

18. Amb l'ajuda d'aquesta piràmide d'alimentació, fes un menú equilibrat per a tot el dia.

DESDEJUNI /ESMORZAR	DINAR	BERENAR	SOPAR
.....
.....
.....
.....
.....

19. En Martí i l'Helena tenen por de l'home del sac i també de l'esquelet. I tu, de què tens por? Redacta una breu història de por i llegeix-la als teus companys i companyes.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

20. Tots i totes tenim un nom de pila. Completa:

El del senyor Cantalombardi és:
El meu nom de pila és:, el del meu pare és
....., el de la meva mare és
....., el del mestre / mestra és, el del meu millor amic és i el de la meva millor amiga és

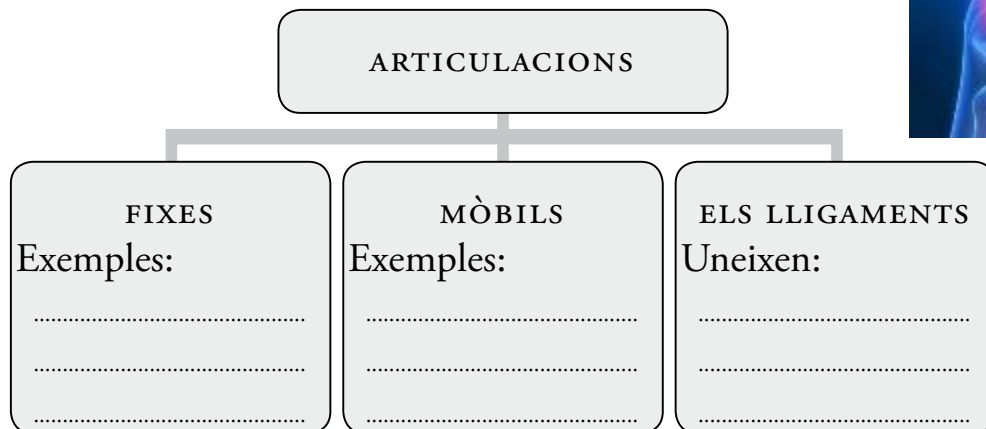
21. Completa les frases i col·loca els noms resultants sobre en Narcís, el famós esquelet, en el lloc que els correspongui.

És l'os més llarg de l'esquelet:
Protegeixen el cor i els pulmons: costella
Es mou quan masteguem els aliments:
N'hi ha moltes a la columna vertebral:
Es troba al cap:
La tenim al genoll:
Són dos ossos que formen la cama:
L'altre dia em vaig trencar el braç pel cúbit i el.....

22. Completa aquest esquema.

23. Explica aquests conceptes relacionats amb la dentadura.

Hi ha dos tipus de dentadures

.....

La càries és

.....

24. Mirant el dibuix de la pàgina 58, compta i contesta:

–Quantes dents tenim en total a la boca?

–Quantes en tenim a dalt?

–Quantes en tenim a baix?

–En total, quantes incisi-
ves?..... I canines?

.....

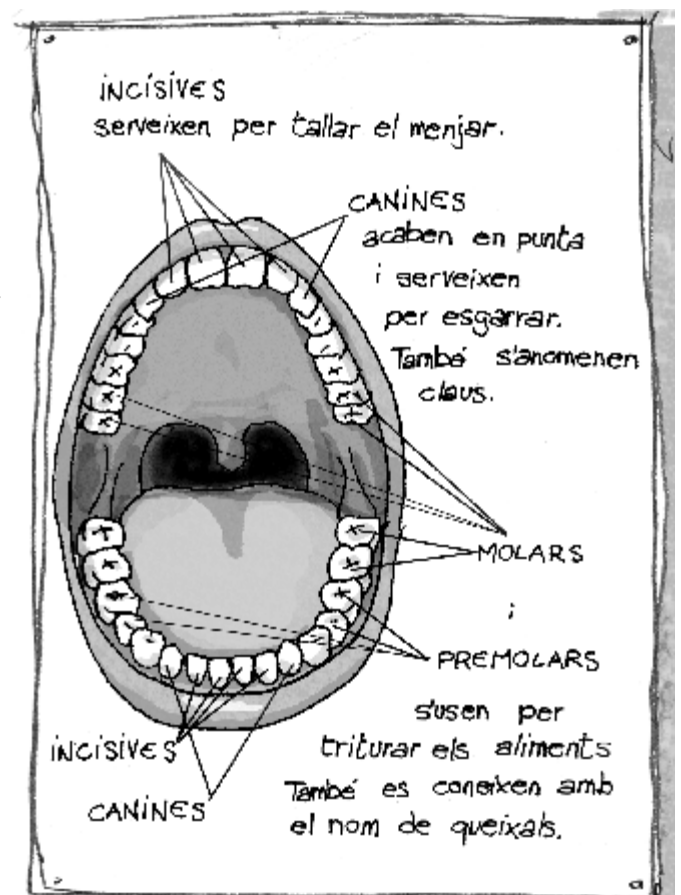
–Les dents i

....., que en total

són, s'usen per

triturar els aliments i són co-

negudes com a *queixals*.

25. Relaciona cada òrgan amb el seu aparell.

Pulmons

Pàncrees

Esòfag

APARELL DIGESTIU

Bronquis

Cor

Intestí gros

APARELL RESPIRATORI

Vasos sanguinis

Alvèols

Fetge

APARELL CIRCULATORI

Fosses nasals

26. Fosses s'escriu amb *ss* i esòfag amb *s*. Completa les paraules següents amb *ss* o *s*.

pe.....igar

.....alut

a.....pecte

anti.....ocial

caraba.....a

ba.....a

pa.....ar

dino.....aure

e.....morzar

go.....

contra.....enya

tran.....iberià

27. Al microscopi hem vist una gota de sang. Completa la informació dels requadres.

La sang està composta per

.....

Els glòbuls rojos

.....

Els glòbuls blancs.....

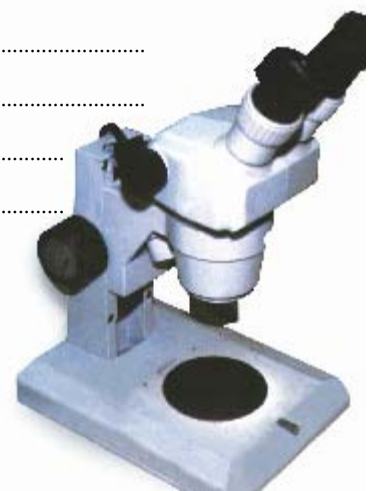
.....

Les plaquetes serveixen per

.....

Les funcions de la sang són:

.....

28. Un experiment per tastar amb el senyor Cantalombardi.

COCA DE IOGURT AMB GUST DE LLIMONA

La gràcia d'aquesta coca està en el fet que fem servir l'envàs buit del iogurt com a mida per als altres ingredients.

Per a cada coca ens caldran:

- 3 ous,
- 1 iogurt amb gust de llimona o bé natural + pell ratllada d'una llimona,
- 2 mides de iogurt de sucre,
- ½ mida de iogurt d'oli d'oliva,
- 3 mides de iogurt de farina,
- 1 sobre de llevat en pols.

Si voleu, podeu posar una mida menys de farina, i canviar-la per una d'ametlla mòlta, o de nous, o de panses, o de cacau en pols...

Aquestes mides són per a una safata de forn petita. Si teniu una safata mitjana multipliqueu els ingredients per 2. Amb la safata més gran multipliqueu-los per 3.

Per preparar la coca, comenceu preescalfant el forn a temperatura màxima.

Bateu els ous i afegiu-hi el iogurt, el sucre i l'oli, el llevat i la farina i pasteu-la (una vegada afegida tota la farina és el moment, si voleu, d'incorporar-hi l'ametlla, o el cacau, o les panses...).

Unteu el motlle amb la mantega i poseu-hi la mescla, o bé feu servir paper especial per al forn. No el mogueu gaire i poseu-lo al forn de seguida. Abaixeu la temperatura del forn a foc suau (uns 140° C). Deixeu-ho coure aproximadament 35-45 minuts, i passat aquest temps apagueu el forn i deixeu-ho refredar una mica abans de treure la coca. No obriu el forn a mitja cocció perquè correm el risc que no pugui. Desemmotlleu-la quan encara estigui calenta.

BON PROFIT!

Propostes didàctiques referides al llibre
Ara sí que m'has tocat el nas! (ISBN: 978-84-96726-46-8)

© Animallibres, SL
Apartat de correus 6141 - 08080 Barcelona
www.animallibres.cat

© Diego Gómez García, 2009
Dibuixos de Montse Español Rodié, 2009